

Tirane 25 /11/2017

Lenda: Kerkese per nderprerje te procedurave licensuese koncesionare ne vazhdim dhe te planifikuara, si edhe moratorium per ndertimin e HEC-ve ne shtratin kryesor dhe rrjedhjet anesore te Lumit Vjosa.

Drejtuar

Z. Edi Rama

Kryeminister i Shqiperise

Z. Damian Gjikhuri

Minister i Infrastruktures dhe Energjise

Te nderuar Zoterinj,

Ne emer te Konfindustrise/Konfederata e Industrive te Shqiperise paraqes kerkesen per nderprerje te procedurave licensuese koncesionare ne vazhdim dhe te planifikuara, si edhe moratorium per ndertimin e HEC-ve ne shtratin kryesor dhe rrjedhjet anesore te Lumit Vjosa. Moratoriumi te jete ne fuqi deri ne nje moment te dyte, kur te jene pergatitur nga institucionet shtetore projektet e reja te bershmerise/fisibilitetit ekonomike-financiare dhe mjedisore sipas standarteve me te larta te BE.

Arsyet e kerkeses se mesiperme i paraqesim si me poshte:

- 1- Projektet e leverdishmerise ekonomike-financiare per te mbeshtetur vazhdimin e ndertimit te HEC ne shtratin kryesor dhe rrjedhjet anesore te Lumit Vjosa, duhet te ribehen nga institucionet shtetore:

Studimet e bershmerise/fisibilitetit ekonomik te ndertimit te HEC duhet te kene parasysh ndryshimet rrenjesore te tregut te energjise elektrike pas krizes globale. Renia e forte dhe shtrirja ne kohe e cmimeve relativisht te ulta te energjise elektrike ne tregjet nderkombetare, investimet e rendesishme ne linjat e interkonjeksionit dhe trasmissionit ne Shqiperi si dhe kthimi ne komerciale e teknologjive te reja te prodhimit te energjise te ripërteritshme si dielli, era, etj., e ben te detyrueshme kerkesen e mesiperme. Studimet e derisotme jane mbi 10 vjecare dhe jane te paplota per te dhene nje rezultat te besueshem financiar, qe mund te japi nje perfundim te besueshem perlllogaritje per te vleresuar

perfitimin publik nga ndertimi i HEC ne lumin Vjosa. Gjithashtu, studimet mjedisore duhet te kryhen drejt paraqitjes se disa alternativave zhvillimi te qendrueshem ekonomik te zones te ndryshme dhe/ose te gershetuar si psh turizmi, agroturizmi, bujqesia, industria ushqimore, mjekesore/rekracion, sherbime, etj. plotesisht te mundshme ne rastin e Rajonit te Lumit Vjosa.

- Studimet mjedisore duhet te kryhen sipas standarteve me te larta nderkombetare te BE, qe mbeshteten ne percaktimin e sakte te raportit kosto-perfitim financiar ne afatgjate te pasojave ne mjedis. Ne cdo rast vleresimi mjedisor duhet te perlllogaritet ne tregues te plote dhe te matshem financiare te prekshe/materiale dhe te paprekshem/jomateriale ne afatgjate ne raportin kosto-perfitim te ndertimit te cilido variant te HEC dhe njekohesisht krahesimisht modeleve alternative te zhvillimit te qendrueshem ekonomik. Sot legjislacioni shqiptar ne fuqi eshte i paplote per sa me sipër. P.sh asnje studim mjedisor nuk llogarit humbjet financiare si pasoje e mundesise se uljes se numrit te turisteve, qe shkakton humbja e markes si "lumi i vetem i eger ne Europe", qe Vjosa gezon sot ne te gjitha manuallet turistike, nese vendoset per ndertim te HEC te Kalivacit etj. ne shtratin kryesor te saj.

- Duhet te kryhet permiresimi ligjor, qe ne politiken koncesionare tashme te hiqet dore nga propozimet e "pakerkuara" nga sektori privat, te pakten ne sektoret me te rendesishem dhe te ndjeshem per ndikimin ne mjedis. Duhet te jene institucionet perkatese shteterore, qe duhet te marrin persiper ndertimin e projekteve baze te leverdisse ekonomike dhe projektet mjedisore, qe mendohet te zhvillohen me menyra te ndryshme financimi.

2- Lugina e Vjoses perben nje pasuri te madhe kombetare dhe nga te paktat qe kane mbetur. Interesi per ruajtjen e lumit Vjosa te paprekur nga ndertimet e HEC dhe parqeve industriale eshte i madh edhe nga institucionet te rendeishme europiane dhe me gjere, qe e vleresojne si pasuri te gjithe Europes. Potencialisht kjo do te thote, se eshte plotesisht e mundur terheqja e financimeve nderkombetare ne projekte per zhvillimin e qendrueshem te rajonit te lumit Vjosa ne te mire te qytetareve dhe ekonomise kombetare ne afatgjate, te ndryshme nga politikat e ndertimit te HEC. Ne kendveshtrimin tone pjekuria e institucioneve shqiptare ne plotesimin e standarteve mjedisore nderkombetare dhe dhenia e zgjidhjeve te qendrueshme ekonomike ne afatgjate, mund gjithashtu te jete nje nga lejekalimit te Shqiperise per procesin e integrimin ne BE.

3- Moratoriumi per procedurat ligjore ne vazhdim ne pergjithesi ne vend dhe ne vecanti per HEC e Kalivacit eshte i domosdoshem edhe per te parandaluar nje perkeqesim te pozicionit te shtetit shqiptar ne gjykata nderkombetare te arbitrazhit, kur dihet se ceshtja perkatese eshte ne vazhdim. Penalitetet financiare do te jene ne shifra marramendese, nese Shqiperia humbet ceshtjen ne arbitrash per ceshtjen e HEC te Kalivacit.

- 4- Moratoriumi per ndetimet ne HEC ne lumin Vjosa duhet te sherbeje per permiresimet ligjore ekonomike dhe mjedisore te domosdoshme per te gjitha politikat zhvilluese te shtetit shqiptar ne gjithe shtrirjen e tij tokesore dhe gjithe fushat e ekonomise dhe infrastruktures. Eshte e papranueshme, qe investimet te drejtohen ne projekte qe rrenojne dhe shkaterrojne pergjithmone zonat e mbrojtura, lumenjte dhe kane pasoja te ndjeshme ne mjedis.

Konfindustria, ne paraqitjen e kerkeses se mesiperme, ka terhqeur mendimin e bizneseve te rajonit te Lumit Vjosa dhe me gjere. Gjithashtu, Konfindustria ka organizuar Forumin Nderkombetar te Zhvillimit te Lugines se Lumit Vjosa, Permet-2018 , me pjesemarrjen e perfaqesuesve te bashkive nga malet e Pindit-Greqi deri ne Detin Adriatik, perfaqesuesve te rrjeteve mjedisore te vendit dhe nderkombetare, botes universitare, etj. mendimi i pergjithshem i pjesemarrsesve ishte ndertimi i modeleve te arsyetuara ekonomike per zhvillimin e qendrueshem te rajonit dhe jo vetem perqendrimi ne politikat e ndertimit te HEC.

Te nderuar Zoterinj,

Ne sot nuk jemi ne gjendje te japim nje pergjigje te qarte per perfitimin ekonomik ne interes publik ne afatgjate te menyrave te zhvillimit te qendrueshem ne afatgjate te Rajonit te Lumit Vjosa. Qartesisht te perkthyer ne vlera te qarta financiare ne nuk te dime, -nese duhet te vazhdojme ne politika te ndertimit te HEC,- nese eshte e mundur te ndertohen modele te zhvillimit pa HEC ose - duhet nje nderthurje e modeleve te mesiperme. Gjithashtu, ne sot per arsye ligjore dhe institucionale jemi te papergatitur per te organizuar gara tenderuese, qe mbeshteten ne standartet me te mira nderkombetare mjedisore dhe ekonomike, nga te cilat ne mund te perzgjedhim menyren me te mire te zhvillimit te qendrueshem te Lugines se Vjoses, qe mbron interesin publik ne afatgjate.

Arsyet e mesiperme besoj, se jane te mjaftueshme per te kerkuar nderprerjen e procedurave licensuese per ndertimin e HEC te Kalivacit ne Lumin e Vjoses dhe moratorium me afat kohor te mjaftueshem per te kryer permiresimet ligjore sipas standarteve te BE dhe pergatitjeve te projekteve te reja ekonomike dhe mjedisore, qe duhet te mbeshteten ne standartet ne fjale. Nese sot eshte e qarte se nuk jemi te sigurt, qe mund te bejme dicka te mire do te ishte e pafalshme, qe te bejme gabime te medha,

Me respect

Gjergj Buxhuku

Administrator i Pergjithshem

